

Metodika XII.

Středověká propaganda

IV. Medie středověké propagandy – příklad Husitství

Úkoly 24.10.

Bonus: Příklad pro rozdíl mezi reprezentací a propagandou

1. Přečtěte si kapitolu od Thomase A. Shannon 'Strategií husitské propagandy' (,Paint, Poetry and Pamphlets', S. 178-274)

- Vyberte si jednu specifickou formu propagandy z textu
- Připravte si na vybraný námět (básně, písně, obrázky atd.) krátkou prezentaci pro kolegy (3- 5 min) ve které představíte význam vašeho média v husitském období

2. Pojmy: narrace (literární), narrativ, diskurz, stereotyp

- Vyberte si dva a proveďte k nim krátkou rešerši. Výsledky budeme diskutovat v semináři

FACULTY
OF ARTS
Masaryk University

Úkoly 31.10.

1. Přečtěte si kapitolu od Thomase Fudge o mediích a strategiích husitské propagandy (‘Paint, Poetry and Pamphlets’, S. 178-274)

- Vyberte si jednu specifickou formu propagandy z textu
- Připravte si na vybraný námět (básně, písně, obrázky atd.) krátkou prezentaci pro kolegy (3- 5 min) ve které představíte význam vašeho média v husitském období

2. Pojmy: narrace (literární), narrativ, diskurz, stereotyp

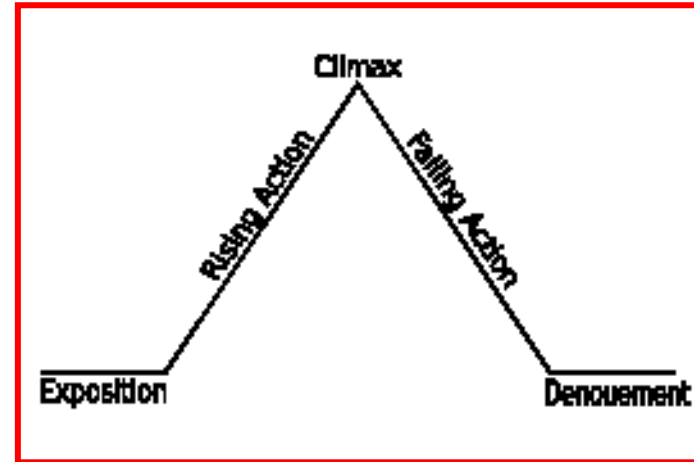
- Vyberte si dva a proveďte k nim krátkou rešerši. Výsledky budeme diskutovat v semináři

Elementy propagandy: narativ a diskurz

Narace/Vyprávění (narratio) je reprodukce události v ústní, malované nebo písemné podobě (**narativ** = (ustálený) popis děje)

Využití v propagandě: skutečnému ději/ fikčnímu ději je připsán hlubší význam („morálka“)
→ Dá se instrumentalizovat
→ Je propojen se známými **diskurz**

Gustav Freytag (1863)

Schéma narativní struktury
převažující v
západní kultuře

Využití v propagandě: indikátor
pro legitimitu mocenských vztahů
v určitém období

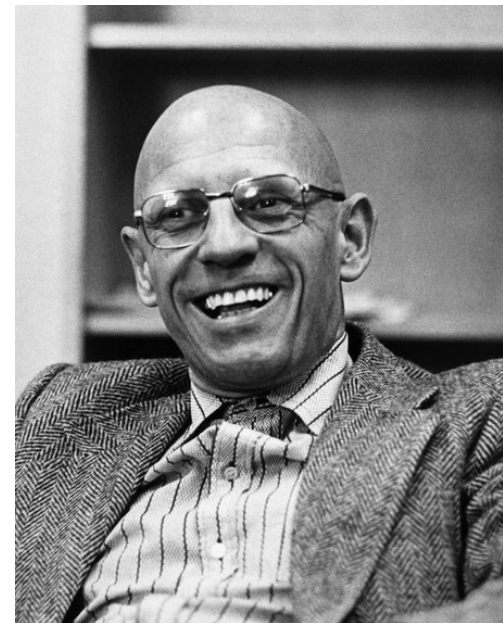
Michel Foucault

(1926 – 1984)

Psycholog, sociolog, historik, filozof

Diskurz (z fr. *discours*, rozprava, přednáška, od lat. dis-currere, pobíhat sem a tam, rozebírat v řeči) má několik významů:

- Pojednání nebo výklad o určitém tématu, specifický pro jisté období
- Specifický jazyk pro určitou oblast myšlení (o čem hovoří a o čem se nesmí hovořit; co se o věcech dá a nedá říci)
 - → Nástroj a výraz mocenských vztahů

Elementy propagandy: stereotyp a motiv

Stereotyp: typický obraz, který člověku vyvstane ve vědomí, když přemýšlí o určitém jevu, např. sociální skupině

- Zjednodušuje vnímání organizace světa (kategorizace)
- Individuální vylučující pohled na současnost
- Závislý na kulturním okruhu, období, sociální příslušnosti
- Zpřítomňuje dobové diskurzy

Motiv: (francouzsky motif "motiv, podnět"; středolatincky motivum z latinského movere "pohybovat se", motus "pohyb")

- Součást literatury, malířství a hudby
- Stavební prvek vyprávění (zápletka), který sice ještě netvoří celou naraci (vyprávění), nicméně již představuje prvek z hlediska obsahu, situace

Walter Lippman
(1889 – 1974)

Americký novinář,
filozof, zakladatel
oboru studií stereotypů
propojením politologie,
mediálních
studií a sociální
psychologie

Úkoly 31.10.

1. Přečtěte si kapitolu od Thomase Fudge o mediích a strategiích husitské propagandy (‘Paint, Poetry and Pamphlets’, S. 178-274)

- Vyberte si jednu specifickou formu propagandy z textu
- Připravte si na vybraný námět (básně, písně, obrázky atd.) krátkou prezentaci pro kolegy (3- 5 min) ve které představíte význam vašeho média v husitském období

2. Pojmy: narrace (literární), narrativ, diskurz, stereotyp

- Vyberte si dva a proveďte k nim krátkou rešerši. Výsledky budeme diskutovat v semináři

Masové medium

protest
satira
chvála

hanebné písně

Výzva k odboji
(proti katolíkům=antikristovi)

Pašije Jana Husa

(proti husitům=antikristovi)

Boží bojovníci

Proti všem kdo
nepřijímají pod obojí

Ztráta spásy, když
se přidáte k husitům

Proti Zikmundovi

Husiti jsou heretici

Parodie církve
Jako dobový výraz

Negativně obsazená zvířata
(symbolika)

básně, hesla

Zkrácené veze
husitského učení

Zikmund =
antikrist

Pravda vítězí

Češi a Němci =
jablka a pomeranče

Thomas A. Fudge (* 1962)
kanadský historik,
Působí v Austrálii
(University of New England)

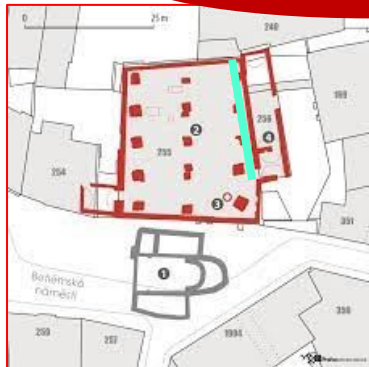
„Tabulae novae
et veteris coloris“

Obrázky nesouhlasu

Obrázky, které se dají
použít v rámci procesí

Obrázky na zdi

Betlémská kaple

Východní zeď s kazatelnou
(originální stavba, 14. stol.)

Obrázky nesouhlasu

„*Tabulae novae
et veteris coloris*“

Obrázky, které se dají
použít v rámci procesí

Obrázky na zdi

Betlémská kapele

literární propaganda manifesty

Manifesty = dopisy

psaní dopisů s žádostí
o podporu nebo výzvou k akci

Ve všech evropských jazycích

Komentáře k prohraným
bitvám Zikmunda

Personifikace koruny české

Jenský kodex
(1460)

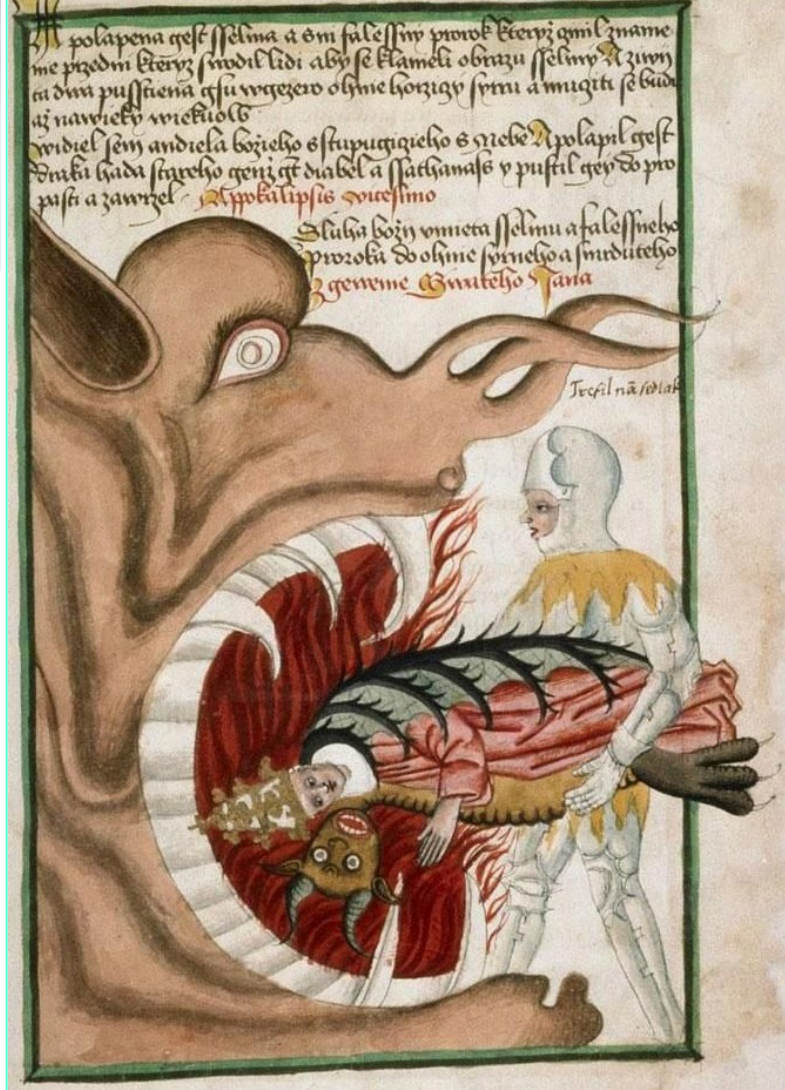

Jenský kodex (1490-1510)

"*Antithesis Christi et Antichristi* (Sbírka rukopisů Národního muzea, Praha, Sign. IV B)

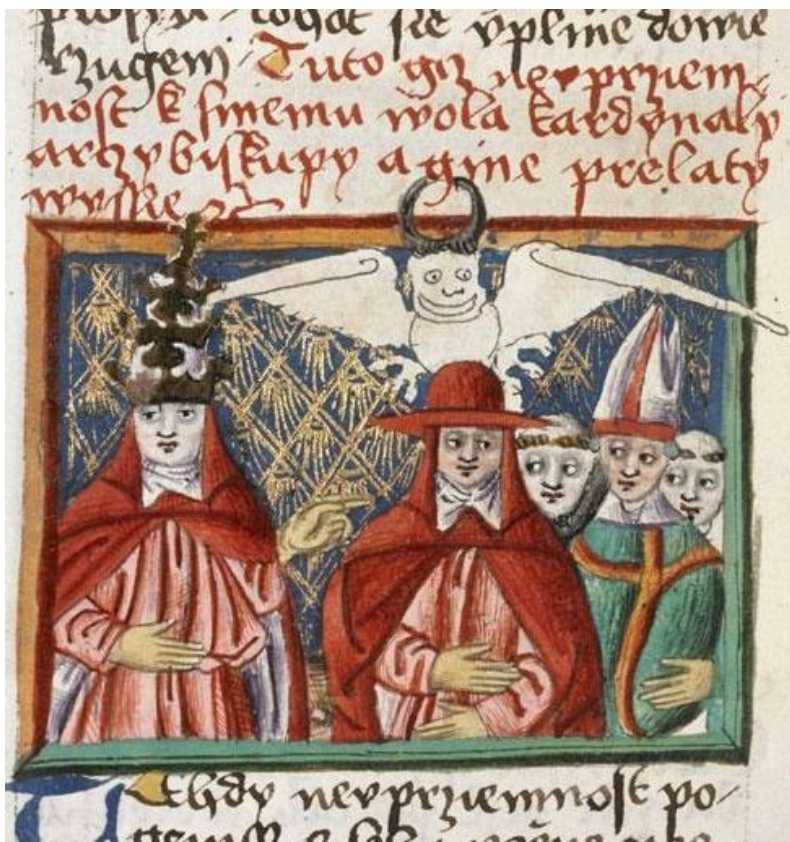
- Iluminovaný rukopis z popoděbradského období. (utužení ideologických překážek mezi utrakvisty a katolíky v důsledku obsazení českého tůnu Jagellonci)
 - Objednavatel: pražský měšťan Bohuslav z Čechtic, utrakvista
 - Obsah: cca. jedna třetina latinské textů, dvě třetiny české texty (převážně křesťanské a husitského obsahu)
 - Bohatě iluminováno: 111 stran, 122 iluminací, jedna inkunábule
 - Orientace: prohusitská
- Krátce po roce 1500: se rukopis dostává do saské knihovny kurfiřta Fridricha I.
 - V důsledku Šmalkaldské se dostává v roce 1549 do Jeny. (akademická knihovna = „Jenský kodex“)
 - Jeden z mála husitských rukopisů, které nebyly zničeny při v protireformačním období
 - 1951: V souvislosti se socialistickým smířením ze strany prezidenta NDR Wilhelma Piecka s jeho československým protějškem Klementem Gottwaldem "na znamení úcty německého lidu k českému národu a československému lidu,,"
 - Poté: předmět marxistického bádání a objekt ‚lidové paměti‘

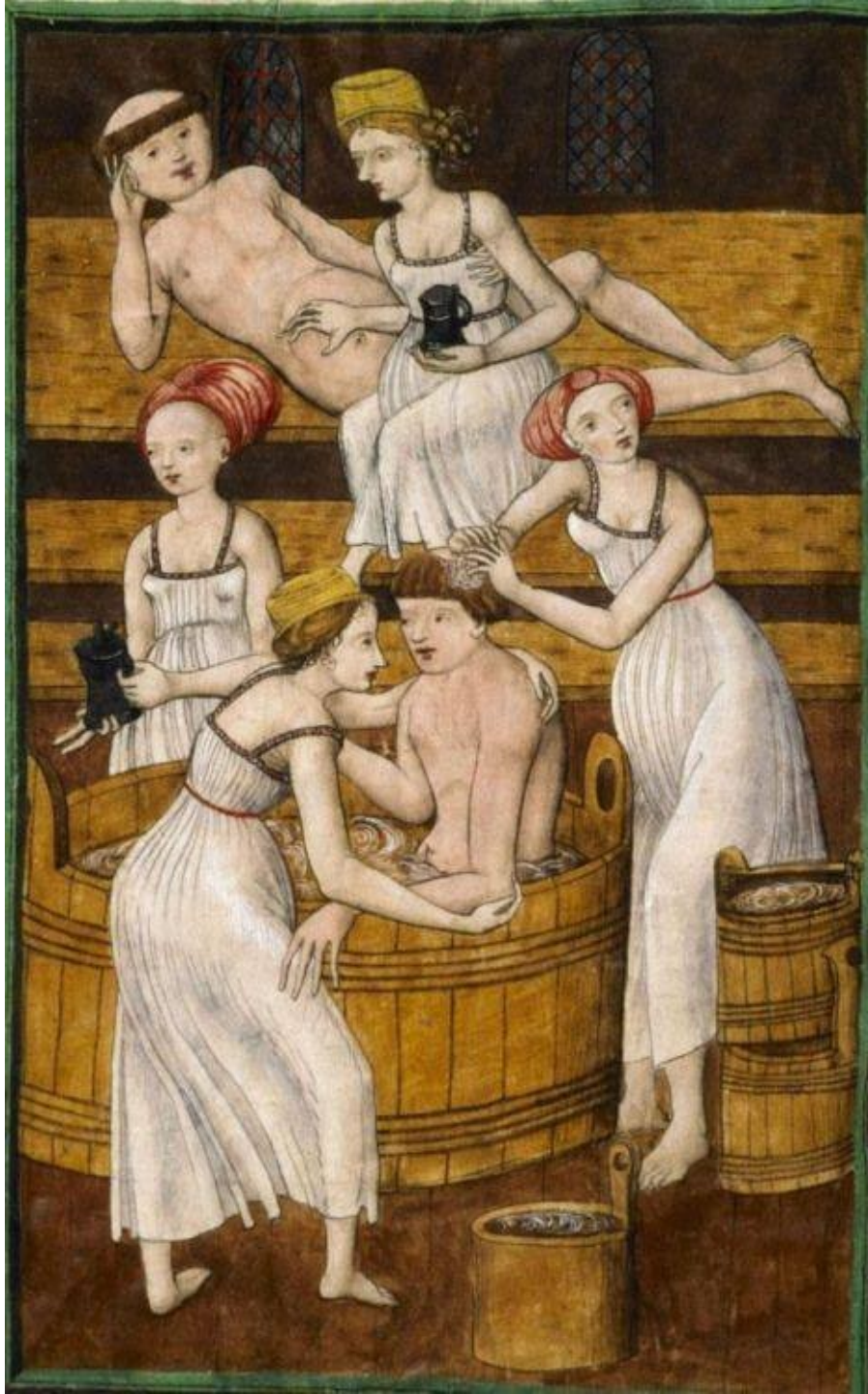
Jenský Codex (1490-1510, fol. 80r)

Papež je svázan s ďáblem a vržen ohnivě nestvůře do chřtánu

Ďábel jako zdroj inspirace pro papeže a kardinály

Kritika církve

Jenský Codex (1490-1510)
Papež jako antikrist rozdává
nevěstkám zlato a drahokamy

Jenský Codex (1490-1510)
(1490-1510, fol. 56r)
Boj Husitů s křižáckými vojsky

**Přehnané zobrazení:
Přijímání podobojí pro
děti: katoličtí křižáci jako
vrazi nemluvňat**

Jenký Codex
(1490-1510, fol. 5v)
Jan Žižka jako svatý
Petr u nebeské brány

**Jak si husité představují
nebe: Jan Žižka s klíčem k
nebeské bráně, Jeroným s
obětním beránkem, Jan
Hus (?) s kalichem**

Úkoly 7.11.

1. **Medie Propagandy: Přečtěte si úvod do knížky od Olivera Thomsona („*Mass persuasion in History*“, S. 3-30)**

- Jak vypadá typologie propagandy?
- Jaké persuasivní (lingvistické) strategie využívá propaganda?

2. **Porovnání pramenů: Vita Caroli Magni (Einhard), Vita Caroli Quarti (Karel IV.)**

- Kritika pramenů?
- Jakou představu o sobě, o panovnictví nám zprostředkovávají prameny?
- Jde o propagandu nebo o reprezentaci?